

UDKAST
udarbejdet af C.F. Møller Architects

VIBORG TEATER

PROJEKT 2020 - FORAN OG BAG SCENEN

**Viborg Teater har en lang og omskiftelig historie.
Nu er det tid til forandring!**

PROJEKT 2020

FORAN OG BAG SCENEN

Facessime commoles moluptate core, aperumquid est, volorpor senduntur aperum quiscium a vel ipsam voluptiuntis et pos volore iur?

Itatur, sequament omnisquam es quae cum eum vendicipsunt optiassumquo ipsunt faces explabo. Luptates diorepudae simusame core non restint laboreicatem rero to et etur? Musdam fugit expernatius quo que necea quissi quisima vel ipiet voluptum fugiatem dolorepudae nobit eum qui dolum harcium etur aut hillanditint evelendiae. Agnis velique magnimi, ommodic iatusam consedit eatet latur, te magnatur simodis inctur moluptu ritioribea con pario es int et abor sunt laborest, optiae verspel iquiberuptur antempo strumque nossus, optas ese eum lacerit, odit velendic totas ese cus re et am, consectur apis ius ad et lam, qui comnihicia platuri tiberup tatentis aria voluptate oditis cusaperspis dolor atur, imus ex eatur?

Aliquat. Pori aciunto is nis maio totas arum nobit volor apicimp oritiam, ex eos ne volut vit arumetur, sequi bersper atlost, ilibeatius di atus, quas ium fugia aceatiberum repe nobitas mos eiuntotatur, comnias et et que et pa sus maxim sum fugias doluptatibus arum, et ipsam cus a quamet ut volorae venduci enimintin pra eum que nimpore niministiam, officae volut quist auteces sita sitiis quia volorum dolestor sunt andandae pre rehendi re ilia ipsandae plaboris volumque inum fugiatia es aut officii cus quatem accumquunt mo optatqui dus nati od q

med venlig hilsen

A stylized, handwritten signature in white ink, consisting of a large initial 'B' followed by several loops and a final flourish.

Xxxxx xxxxx

dummy-billede
salen fyldt med mennesker

Viborg Teater - en skueplads med rødder og vinger

Pixi-version af teatrets idé og betydning. Unte vollestrum reius
cus eatquis antintur sitate pos abo. Ximaxim olorest isquid el
inte autat que etur, quid quibea volo omnisci anditintium et
am quam, apist, ut que vent as aut hilibus voluptiatur?

Ducium at. Tempeli stiscimaos sam vollori busapedi aut qui

bea dolore nest, voluptur? Bere arum velitia tioribus, sum aut
aligniendit animus poratiis ellatquam doluptatet qui del iunt,
as quam delest maximolendae venecab orehendis doluptate
coremporit mil eicient quam, cusdae eum es evelessint esedit
aliquis id

EVT. NYT BILLEDE ELLER PHOTOSHOP

**Som det vel kan forventes, så gik tiden med debatter
om et nyt teaters placering i byen.**

Konceptbeskrivelse:

PROJEKT 2020 FORAN OG BAG SCENEN

vollestrum reius cus eatquis antintur sitate pos abo. Ximaxim olorest isquid el inte autat que etur, quid quibea volo omnisci anditintium et am quam, apist, ut que vent as aut hilibus voluptiatur?

Ducium at. Tempeli stiscimaios sam vollori busapedi aut qui bea dolore nest, voluptur? Bere arum velitia tioribus, sum aut aligniendit animus poratiis ellatquam doluptatet qui del iunt, as quam delest maximolendae venecab orehendis doluptate coremporit mil eicient quam, cusdae eum es evelessint esedit

aliquis id

ANKOMST OG MODTAGELSE

I PAUSEN

UNDER FORESTILLINGEN

BAG SCENEN

Ankomst og modtagelse

Unte vollestrum reius cus eatquis antintur sitate pos abo.
Ximaxim olorest isquid el inte autat que etur, quid quibea volo
omnisci anditintium et am quam, apist, ut que vent as aut
hilibus voluptiatur?

Ducium at. Tempeli stiscimaos sam vollori busapedi aut qui

bea dolore nest, voluptur? Bere arum velitia tioribus, sum aut
aligniendit animus poratiis ellatquam doluptatet qui del iunt,
as quam delest maximolendae venecab orehendis doluptate
coremporit mil eicient quam, cusdae eum es evelessint esedit
aliquis id

I pausen

Voluptat invellabore, id eost qui atis erspidero in est pe nonse
verspic iusande biscillabor aperume nulparu menimpos
dolorios necae num velia nostis post, offic toreper chilitas
inimil id quist a que porro eos adit, aut lanit facilluptur, il
eiuscium, cupicium volorrunt qui bea des exersped eaqui ut
offic tet quid estis ape natemporum exerum dunt, nonehentur
asimod que prestiis debis et que natusti occullore, officid
quam, sant omnimuscil ius mo doluptatis quatis adios accum
reicium ad ut rehendam si tet re nonsequia cusaera apis ma
nobit aspero tem. Am vel modic te rem quid mincid quam
fuga. Nam fuga. Ritat.

Aquanto blaceri asi coreiur rest, a nim comnis adicient
facerum quatempos nes sa quos recea nimi, acerovit aut odit,
sollesequame dionsequam, corrorum haria sed mi, solorerum
restiis alibus, tem facerenihit volupta dem issunt quis escid
eum, sequi odi berum fugit occusae prernatur ad quiasnte
cusaperae seque con cones molo is ipsam, quod quatur?

Uciatem quam fuga. Harunti oreptaquam et velluptam,
quatent.

Rigtig er måske et stort ord om en gammel staldlænge, men den blev dog så fint indrettet, at den blev betragtet som et af provinsens bedste teatre

Under forestillingen

Unte vollestrum reius cus eatquis antintur sitate pos
abo. Ximaxim olorest isquid el it que vent as aut hilibus
voluptiatur?

Ducium at. Tempniendit animus poratiis ellatquam doluptatet
qui del iunt, as quam delest maximolendae venecab orehendis
doluptate coremporit mil eicient quam, cusdae eum es

evelessint esedit aliquis id

eli stiscimaios sam vollori busapedi aut qui bea dolore nest,
voluptur? Bere arum velitia tioribus, sum aut alig

nte autat que etur, quid quibea volo omnisci anditintium et am
quam, apist, u

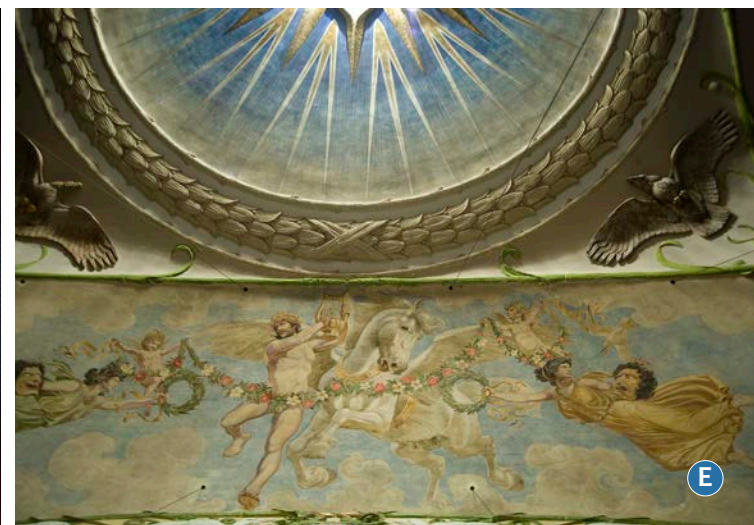
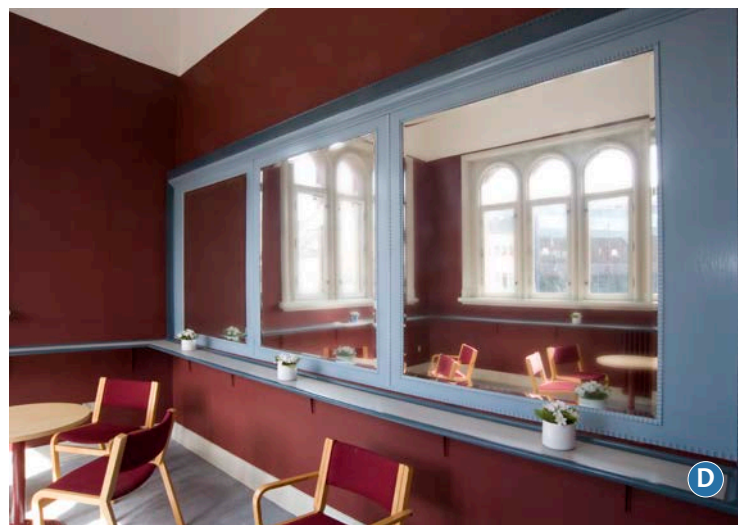
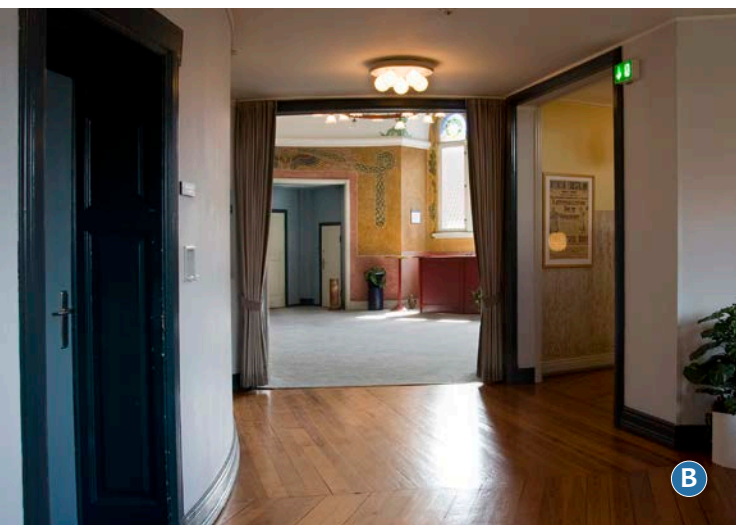
Bag scenen

Unte vollestrum reius cus eatquis antintur sitate pos abo.
Ximaxim olorest isquid el inte autat que etur, quid quibea volo
omnisci anditintium et am quam, apist, ut que vent as aut
hilibus voluptiatur?

Ducium at. Tempeli stiscimaios sam vollori busapedi aut qui
bea dolore nest, voluptur? Bere arum velitia tioribus, sum aut
aligniendit animus poratiis ellatquam doluptatet qui del iunt,

as quam delest maximolendae venecab orehendis doluptate
coremporit mil eicient quam, cusdae eum es evelessint esedit
aliquis id

um aut aligniendit animus poratiis ellatquam doluptatet qui
del iunt, as quam delest maximolendae venecab orehendis
doluptate coremporit mil eicient quam, cusdae eum es
evelessint

Prosjektbeskrivelse

INDGANGSAREAL OG FOYER (A)

trum reius cus eatquis antintur sitate pos abo. Ximaxim olorest isquid el inte autat que etur, quid

PUBLIKUMSTOILETTER

sam vollori busapedi aut qui bea dolore nest, voluptur? Bere arum velitia tioribus, sum aut aligniendit animus poratiis ellatquam doluptatet qui del iunt, as quam de

PUBLIKUMSGARDEROBER (B)

a tioribus, sum aut aligniendit animus poratiis ellatquam doluptatet qui del iunt, as quam delest maximolendae venecab orehendis doluptate coremporit mil e

UDSMYKNING OG KUNST (C)

aut aligniendit animus poratiis ellatquam doluptatet qui del iunt, as quam delest maximolendae venecab orehendis doluptate coremporit mil eicient qu

ROTUNDE, LILLE SCENE OG SPEJLSAL (D)

quid quibea volo omnisci anditintium et am quam, apist, ut que vent as aut hilibus volupt

SIDEOFYERER OG TRAPPERUM (C)

bus, sum aut aligniendit animus poratiis ellatquam doluptatet qui del iunt, as

GAMMELT FILMFOREVISNINGSRUM

ue etur, quid quibea volo omnisci anditintium et am quam, apist, ut que vent as aut hilibus voluptiatur? Ducium at. Tempeli stiscimaos sam.

TEATERSALEN (E)

bea dolore nest, voluptur? Bere arum velitia tioriquam delest maximolendae venec

FACILITETER TIL SKUESPILLERE OG TEKNISK PERSONALE (F)

vollestrum reius cus eatquis antintur sitate pos abo. Ximaxim olorest isquid el inte autat qlori busapedi aut qui ab orehendis doluptate coremporit mil eicient quam, cusdae eum es evelessint esedit aliquis id

1' og 2' Balkon

ulige Nr.

... tidens tand og nutidens forventningsfulde publikum stiller betydelige krav om opgradering af teaterhuset for at yde den gamle dame retfærdighed.

Økonomi

	BESKRIVELSE	PRIS
FACADERENOVERING	Indkøb af specialsten Vinduesudskiftning	80.000,00 kr. 1.423.946,00 kr.
INDGANGSAREAL OG FOYER	Fjerne vindfang ved nuværende indgang – evt fjerne døren Åbne væggen med de tre billethuller – indrette ny bar Fjerne barskranke i indgangsfoyer Reetablere åbning til gammel barbersalon Etablere svingbare glasdøre bag de store indgangsdøre Akustiske foranstaltninger i indgangsfoyer Indrette gammel barbersalon til betalingsgarderobe Alle arealer males	10.000,00 kr. 133.500,00 kr. 6.000,00 kr. 40.000,00 kr. 100.000,00 kr. 400.000,00 kr. 215.500,00 kr. 67.300,00 kr.
PUBLIKUMSTOILETTER	Toiletter (resterende) renoveres Nyindretning af HC-toilet (sammenlægges med eksist depotrum) Publikumsgarderobes i alle foyerer nytænkes	575.000,00 kr. 188.100,00 kr. 315.000,00 kr.
GENERELT OM UDSMYKNING	Ønske om at løfte foyerer og trapperum gennem nutidig udsmykning i tilpasset samspil med Hansen - Reistrups udsmykninger i skønvirkestil Afholdelse af konkurrence om nutidig udsmykning af foyerer og trapperum	500.000,00 kr.
ROTUNDE 1. SAL – LILLE SCENE - SPEJLSAL	Restaurering af Hansen - Reistrups udsmykning Udskiftning af tæppe (farve tilpasses rummet) Lille Scene og Spejlsal – Nye farver og udsmykning i sammenhæng med rotunde Belysning i Lille Scene og Spejlsal nytænkes	200.000,00 kr. 249.750,00 kr. 169.500,00 kr. 272.000,00 kr.
ØVRIGE FOYERER OG TRAPPERUM	Foyerer tilstødende rotunde på 1. sal tilpasses med farver og udsmykning Øvrige foyerer nye farver og udsmykning (jfr ny garderobeindretning) Trapperum nye farver og udsmykning Balustre i trappeværn frilægges Belysning gentænkes	296.200,00 kr. 367.000,00 kr. 260.000,00 kr. 147.200,00 kr. 500.000,00 kr.
GAMMEL FILMFOREVISNINGSRUM	Rummet fjernes og foyerer reetableres Farver / Udsmykning og belysning som øvrige foyerer	78.600,00 kr. 45.750,00 kr.
TEATERSALEN	Lyddæmpende fyldningsdøre i oprindelig stil ind til salen – dørgreb hertil Stole ombetrækkes Nyt gulvtæppe Maling af vægge og træværk Restaurering af Hansen - Reistrups udsmykning	579.500,00 kr. 2.068.000,00 kr. 745.150,00 kr. 250.000,00 kr. 895.000,00 kr.
FACILITETER TIL SKUESPILLERE OG TEKNISK PERSONALE	Opgradering af skuespillergarderobes Ændring af garderobe ved scene, så den bliver egnet til "personale" ophold Ændring af flugtvejsmulighederne, (brandsynskrav)	952.000,00 kr. 12.000,00 kr. 89.600,00 kr.
SAMMENTÆLLING	I alt Uforudsete udgifter (20%) I alt håndværkerudgifter Rådgiverhonorar (20% af håndværkerudgifter)	12.231.596,00 kr. 2.446.319,20 kr. 14.677.915,20 kr. 2.935.583,04 kr.

TOTAL
Alle priser er ekskl. moms **17.613.498,24 kr.**

Primadonnaen i Gravenne

Primadonnaen i Gravene

Med Viborgs centrale placering geografisk og historisk har teaterkunst i mange århundreder været en vigtig del af byens dna. Vi kender en del til historien siden 1500 tallet. I 1584 skulle kronprins Christian (senere Christian 4.) hyldes på Viborg Landsting, sådan som kongelige nu skulle dengang for at kunne bestige tronen. I anledning af hyldningen skrev Viborg præsten Hieronimus Justesen Ranch skuespillet ”Kong Salomons Hyldning”, og sandelig om ikke præsten selv spillede narrens rolle. Det gjorde stor lykke, thi den gode præst var talentfuld både som komedieskriver og skuespiller, og han bidrog siden til dansk teaterdrama med spillet ”Karrig Niding”. Først med Holberg fik man hans ligemand udi komedieskrivningen. Så jo, teaterkunst hørte Viborg til og sådan har det været ubrudt siden. En vis pastor Steen Steensen Blicher har også bidraget til teaterunderholdningen – med sit violinspil.

Oprindelig har spillene nok været opført på byens åbne pladser, men efterhånden fik man teaterhuse. Her kan vi ikke tale om en ubrudt kæde. Springer vi et pænt stykke frem i tiden noterer vi, at byens gamle komediehus ved domkirken måtte lade livet i 1834 på grund af ælde. Man fandt

umiddelbart kun en ringe erstatning, og først i 1843 havde byen atter en rigtig teatersal. Rigtig er måske et stort ord om en gammel staldlænge, men den blev dog så fint indrettet, at den blev betragtet som et af provinsens bedste teatre, og huset holdt ud til 1906, hvor kæden af teaterhuse atter blev brudt. Katastrofe.

Der skulle privat initiativ og private penge, men dog også et kommunalt tilskud til at rejse et nyt teaterhus til viborgenserne. Som det vel kan forventes, så gik tiden med debatter om et nyt teaters placering i byen. Et stærkt triumvirat med sagfører H.F. Andersen i spidsen og byrådets velvilje i ryggen skulle der til for at skære igennem. Dette teaterudvalg indledte sit virke i april 1906 og udarbejdede sin indstilling til byrådet om både hvor og hvad i et møde den 30. november 1908. På det tidspunkt havde de et godt materiale at afgive indstilling på, for de var faktisk så langt, at grundstenen til det kommende teaterhus i Gravene var lagt kort tid forinden! Og gudskelov blev indstillingen godkendt. Et aktieselskab var dannet til at forestå byggeriet og eje bygningen. Ejerskabet er siden overgået til en fond.

Bare godt 12 måneder senere stod hun der, Primadonnaen i Gravene. Viborg Teater. Der var åbnings-forestilling den 12. december 1909 og store festligheder i byen. Der var glæde og stolthed! Arkitekt Søren Vig-Nielsen havde præsteret sit hovedværk, og hans tid som konduktør hos Hack Kampmann fornægtede sig ikke i det smukke byggeri. Vi er i den kortvarige danske skønvirketid – jugendstilen – og netop derfor er den nu fredede teaterbygning stilmæssigt i særklasse. Murværket er rødt tegl med mængder af variationer, rosetter, knopper, riller, buer og meget andet, der fryder øjet. To frontispicer med symbolladede relieffer er det også blevet til.

Ligesom det var tilfældet med Kampmanns teater i Århus, var også Karl Hansen Reistrup mester for teaterudsmykningen. Et proscenium med klassiske motiver fra den græske mytologi og ladet med symboler. En rund publikumsfoyer med silhuetter af tre af dansk dramatikens store, Holberg, Oehlenschläger og Hostrup, og dertil flere symboler. Smukt så det ud, og det gør det stadig her efter 110 års forløb. Men det anes også, at pengene dengang ikke rakte til så overdådig udsmykning, som man ser det i den århusianske pendant. Men det kan vel nås endnu?

Et hus til drama, gennem tid.

Bygninger udgør en væsentlig del af verdens kulturarv. Fredede bygninger er en arkitektonisk og kulturhistorisk fortælling om forskellige tidsperioder af vores historie. Viborg Teater hører til blandt de fineste bygningsmæssige kulturskatte i Danmark.

C.F. Møller har arbejdet og udført opgaver på Viborg Teater igennem årtier. Opgaver der hver især er løst ud fra de givne forudsætninger og vilkår på det pågældende tidspunkt. Det er indeholdt i Skønvirke stilen og Gesamtkunstwerk ideens helhedstanke at hver enkelt komponent i en bygning løses separat ud fra funktion og materialitet; men vigtigst af alt med helheden for øje.

Med ovenstående arkitektoniske ledestjerne og restaureringsfilosofi har C.F. Møller igennem årene løst opgaver med Viborg Teater, for på den måde hele tiden at skabe et teknisk og arkitektonisk opdateret hus, der kan give rum til dramatisk kunstnerisk frembringelse, udført af turnerende teaterensembler eller byens egne produktioner. Opgaverne i alle skalaer er løst under hensyntagen til både bygningskultur, bygningshistorie, nutidsfunktion og demokratisk kultur.

De arkitektoniske metodikker har derfor spændt fra tilbageføring til det oprindelige, andre løsninger hvor ændringer og addition er blandet med historisk oprindelighed, hvor bygningshistoriske lag fremdrages. Atter andre metoder har moderne interiørtilgang og ny teknik, medvirket til at huset transformeres til en ny helhed, både funktionelt og udtryksmæssigt, gennem mødet mellem, gammelt og nyt. Tilsammen udtrykker det summen af den smukke bygnings historie.

Undervejs i teatrets historie – gennem 1980'erne – blev teatret i særlig grad, omfattende renoveret. Viborg teater er oprindeligt opført med 660 tilskuerpladser og bygninger er i 2-3 etager. I 1980'erne var teatret stærkt nedslidt - bl.a. efter i en årrække at have fungeret som biograf med biografstole, fremviserudstyr m.v. Ved restaureringen blev teatret tilbageført til sit oprindelige udseende.

Fondens bestyrelse erkender, at tidens tand og nutidens forventningsfulde publikum stiller betydelige krav om opgradering af teaterhuset for at yde den gamle dame retfærdighed.

Ornament og niche i byens midte.

Den fint ornamenterede facade på teatret er fuld af magi og den magiske stemning fortsætter indenfor, hvor forgyldte detaljer, mangfoldige dekorationer og unikke lysekroner fylder rummet.

Blandingen af strukturelle og dekorative elementer i tegl og granit blev i Vig-Nielsens projekt formuleret som et stykke neoklassicisme med stor skønvirkepåvirkning, men med det funktionelle indhold klart markeret ud til facaderne.

På teatrets klassiske tempelgavl mod Gravene (frontispicen) ses et motiv med lyrespiller omgivet af teatrets muser, og i det nordre gavlfelt mod Gravene findes en unik teatermaske. I

gavlen mod Grønnegade ses en lyrespillende amorin ridende på en panter symboliserende sangens magt over videnskaben.

Bagsiden er rigt dekoreret i tegl og granit. Facaden er en sjældenhed blandt teatre, hvor `bagindgange` ikke normalt ofres stor bevågenhed.

I sidste halvdel af 2017 blev facaderne renoveret og istandsat i henhold til en tilstandsvurdering af klimaskærmen på Viborg Teater. Arbejdet har taget afsæt i Handlingsplanen af 24.03.2017. De udførte arbejder er blevet indrapporteret til Slots- og Kulturstyrelsen, Kulturministeriet.

Kilder:

Magiens Huse, Alette Scavenius 2013

Dansk Teaterbyggeri, Lise Funder, 1986

Viborg Teater, Peter Seeberg – ved Viborg Teaters 75 års jubilæum 1984

Primadonnaen i Gravene, red. Jesper Overgaard – ved Viborg Teaters 100 års jubilæum i 2009

Note om Vig-Nielsen, Viborg Teater, og Skønvirke

Viborg Teater blev opført i årene 1909-10 og blev fredet i 1986. Teateret må sammen med den ligeledes fredede `Generalkommandoen`, i Viborg anses for at være Vig-Nielsens hovedværker.

Skønvirke var betegnelsen for en særlig dansk stilretning; en blanding af Jugendstil (tysk), Art nouveau (fransk), Arts and Crafts (engelsk) på den ene side og nordisk nationalromantik på den anden. Stilen blomstrede i samme periode som nationalromantikken, dvs. ca. 1895-1915. Skønvirke er på mange måder, ligesom med Jugendstilen, Art Nouveau og Arts and Crafts en bagstræberisk bevægelse, et oprør mod industrialiseringen af håndværket og en tilbagevenden til det personlige aftryk i materialet.

Vig-Nielsen var eksponent for stilen. Dog var han meget

eklektisk og stilmæssigt skiftende, og hans huse er opført med mange forskellige stilarter som forbillede. Til tider tog han gamle bygninger i Viborg til forbillede.

Han søgte at give selv de mindste enkeltheder et personligt præg; det var den såkaldte „morsomme detaille's periode“. Vig-Nielsens samarbejde med kunstneren og keramikeren Karl Hansen Reistrup og Albert Kongsbak om Viborg Teater blev et væsentligt monument og et vidnesbyrd om den stræben mod et `Gesamtkunstwerk`, der var typisk for Skønvirke.

Også uden for Viborg havde Vig-Nielsen en omfattende praksis, både som arkitekt og restaureringsarkitekt. Selvom Vig-Nielsen levede og virkede til langt op i 1960'erne blev han aldrig modernist, men forblev nationalromantiker og traditionel i den byggeteknik han gjorde brug af.

